

főleg a sok művedvelő rajzoló okoz. Azért találunk sok művészi alkotást is. Ismeretes, hogy az ex-librisnek Németországban nagy multja van: egyidős a könyvnyomtatással. Az ex-libris művészet újjáébredése összefüggésben áll az 1869-ben alapított »Herold« egyesülettel, mely a címertannal való foglalkozást tűzte ki célul. A nemrégiben elhunyt világhírű ex-libris gyűjtő Leiningen gróf figyelmét is a címer-tan terelte az ex-librisre. Németországban az ex-librist rajzoló művészek száma a nyolcvanas évek óta rendkívül megnövekedett. A bemutatott sorozat fényesen tanuskodik a németek ex-libris művészetéről.

Franz Statten, a jeles rajzoló, eleinte Klínger hatása alatt állt, később azonban egyre önállóbbá vált, mit bemutatott szép könyvjegye is igazol; Fidus erős egyéniség, körvonalas rajza néha kissé száraz, de mindenkor érdeket keltő; Emíl Doepler j. művein korábban a reneszánsz művészet hatása látszott, újabb műveiben viszont a romantikus elem van túlsúlyban; a termékeny Július Díez hajlik a karikatúrás felé, amellet bizonyos régies vonás sem tagadható meg tőle, de azért rajzolás módja és díszítő képessége meglehetősen egyéni; Bernhard Wenig erőteljes művei

leginkább a régi metszetekhez hasonlíthatók, de azért minden ízében eredeti. A pruttingi plébánia könyvtára számára készült könyvjegyére külön is felhívjuk olvasóink figyelmét. Fritz H. Ehmke egyszerű stílusával tűnik ki; C. Klenkens erőteljes feje, Willy Geiger ideges rajzmodorról tanuskodó könyvjegye, B. Löffler jellemző ötletességű műve és L. Hohlwein gyakorlott kézre valló rajza méltán sorakozik a legjobb ilyfajta alkotásokhoz. — A svéd Sundström művészi fametszete is jól megállja helyét.

A spanyol ex-libris művészeket a bemutatott sorozatban két kiváló egyéniség képviseli. Victor Oliva a stilizált rajzban, a rendkívül termékeny és szorgalmas José Triado pedig a kompozícióban jeleskedik.

A magyar ex-libris művészet, bár hazánkban is néhány százados multja van, nem áll azon a fokon, mint a nyugateurópai nemzeteké. Nem is csoda. A könyv jó ideig csak mostoha gyermek volt nálunk s még ma se tudjuk úgy megbecsülni mint másutt. De hiszem, hogy a könyvművészet ideje nálunk is elkövetkezik és versenyre kél a külföld efajta művészetével. És akkor az ex-libris művészet is az öt megillető becsülésben részesül.

A SOPRONI EVANGÉLIKUS TEMPLOM ÖTVÖSMUNKÁI.

IRTA: BÜNKER R. J.

ATÖRÖK HÓDOLTSÁGTÓL ment vidékeken Magyarországon az ötvösség még a XVII. században is mindenfelé kiváló virágzásnak örvend. A vallásos villongások is csak annyiban befolyásolják sorsát, hogy az egyes egyházak más vallású mesterekhez sohasem fordulnak szerelvényeik beszerzése végett.

A katolikusok inkább külföldről hozatják egyházi edényeiket, semmint hogy protestáns hazai mesterekkel dolgoztassanak és megfordítva. Minthogy a török hódoltság dél felé elzárja a kereskedelem útját, Itáliával való

összeköttetésünk, mely a középkorban s a reneszánsz idején oly élénk volt, a protestáns korban csaknem teljesen megszakad s főleg az iparművészet terén mindenfelé a német hatás, jelesül Augsburg és Nürnberg hatása válik uralkodóvá. E városokban szintén a protestáns vallás az uralkodó, de úgy látszik, mert távol vannak, oly vidékeken, ahol nálunk a protestáns elem volt túlsúlyban s az ötvösök is protestánsok, a katolikusok innen hozatják egyházi edényeiket. Érdekes példa erre a szepeshelyi székesegyház kincstára, amelynek

27.

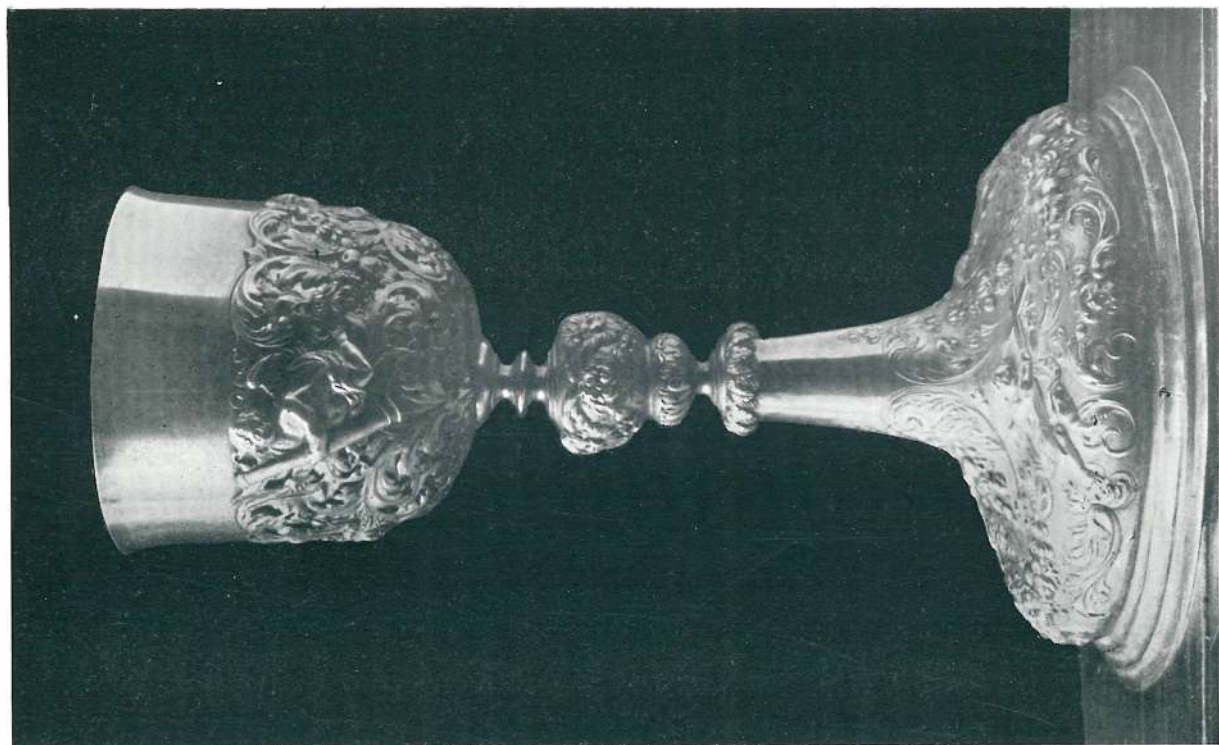

27. KERESZTELŐTÁL A SOPRONI EV. TEMPLOM
KINCSTÁRÁBAN, XVII. SZÁZAD.

BASSIN DES FONTS DE BAPTÈME.
XVIII SIÈCLE.

TRESOR DE L'ÉGLISE PROTESTANTE DE SOPRON.

29.

XVII. SZÁZAD.
XVII SIÈCLE.29. A WIRTH-FÉLE KEHELY.
CALICE DE LA FAMILLE DE WIRTH.

28.

AUGSBURGI MUNKA.

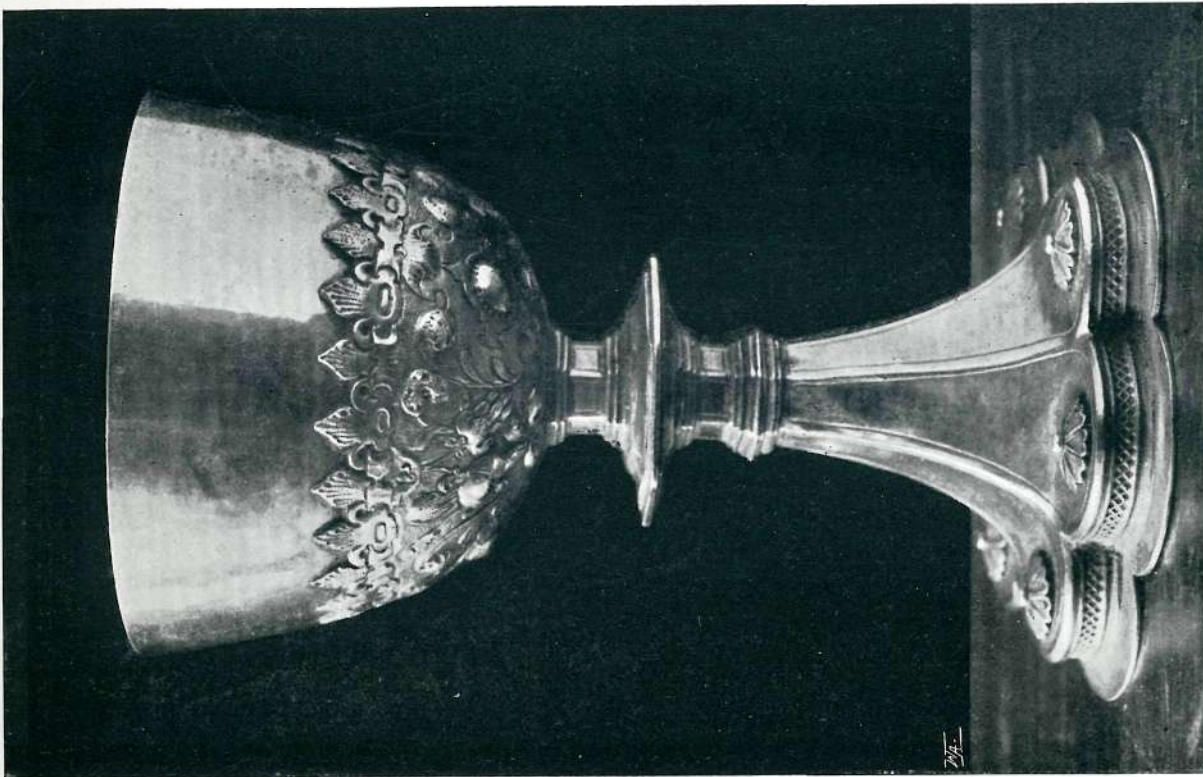
28. KEHELY 1674-BŐL.
CALICE DE 1674.

TRÉSOR DE L'ÉGLISE PROTESTANTE DE SOPRON.

31. GOSZTONY ROSINA KELYHE.
CALICE DE ROSINE DE GOSZTONY.

TRESOR DE L'ÉGLISE PROTESTANTE DE SOPRON.

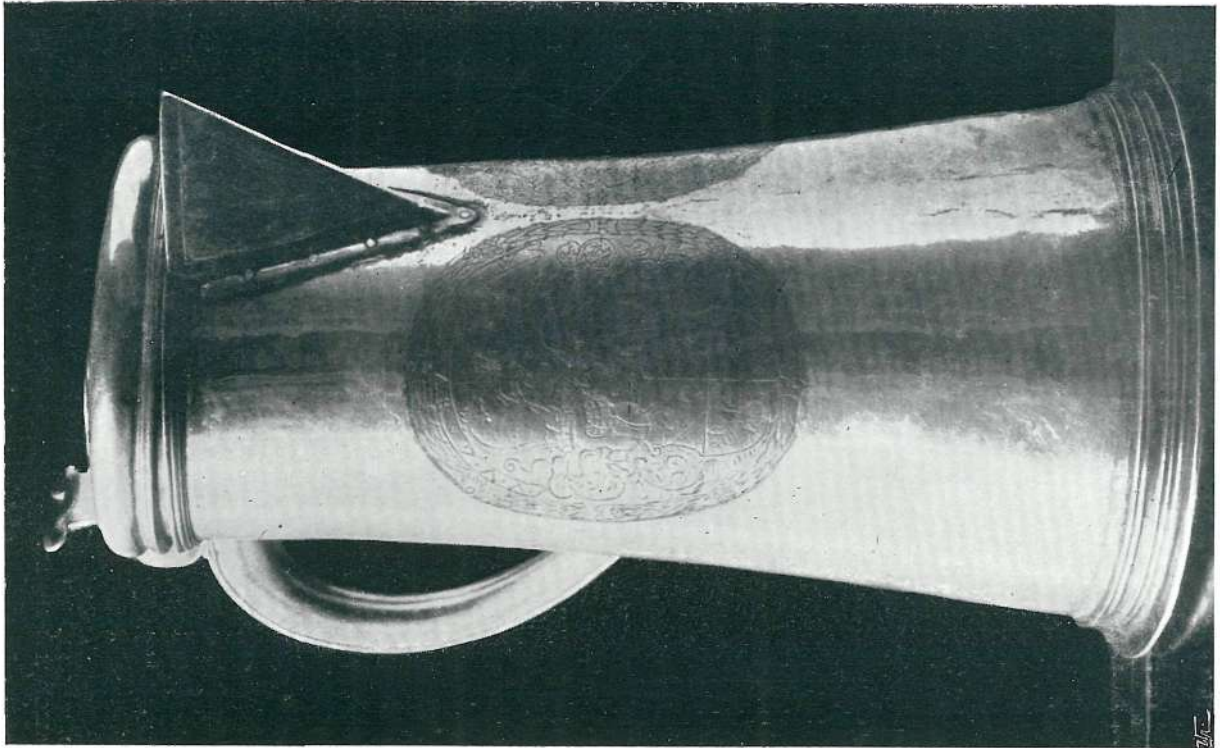
30. KEHELÝ, XVI. SZÁZAD.
CALICE, XVI SIÈCLE.

33.

33. A LÖLHÖFFEL-FÉLE KANCSÓ.
HANAP DE LA FAMILLE DE LÖLHÖFFEL.

32.

32. VETTERNÉ EZÜST KANCSÓJA.
HANAP D'ARGENT DE MADAME VETTER.

TRESOR DE L'ÉGLISE PROTESTANTE DE SOPRON.

35.

35. EZÜST KEHELY, XVII. SZÁZAD.
A RUSZTI EV. TEMPLOMBAN.

CALICES D'ARGENT DE XVII SIÈCLE DE L'ÉGLISE PROTESTANTE DE RUSZTI.

34.

34. EZÜST KEHELY, XVII. SZÁZAD.
A RUSZTI EV. TEMPLOMBAN.

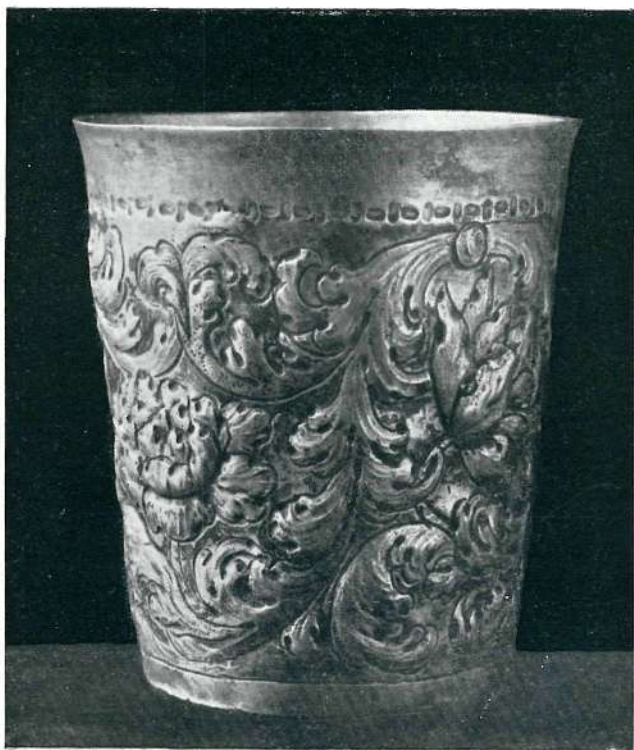
36.

36. PATENA A WIRTH-FÉLE KEHELYHEZ.
PATÈNE DU CALICE DE LA CALICE.

TRESOR DE L'EGLISE PROTESTANTE DE SOPRON.

37.

37. EZÜST POHÁR ECKEL HAGYATÉKÁBÓL, XVII. SZ.
GOBELET EN ARGENT. XVII SIÈCLE.

38.

38., 39. LOTHARINGENI KÁROLY
ÉS ELEONORA FŐHERCEGNŐ EMLÉKÉRME.

39.

MÉDAILLE COMMEMORATIVE DU TRESOR
DE L'ÉGLISE PROTESTANTE DE SOPRON.

40.

40. CIBORIUM,
A SOPRONI
EV. TEMPLOM
KINCSTÁRÁBAN.

CIBOIRE,
DU TRESOR
DE L'ÉGLISE
PROTESTANTE
DE SOPRON.

41.

41. PONCOLT DÍSZÍTÉSŰ KELYHEK
CALICES DES ÉGLISES DE HUSZT ET DE MEGYES.

HUSZT ÉS MEGYES EV. TEMPLOMÁBAN.

java XVII. századbéli ötvösmunkái Augsburgból valók, holott Lócse, Késmárk és Igló, a szomszéd vármegyék városairól nem is szólva, akkoriban még mindmégannyi virágzó fészkei az ötvösségnek. Az ellenreformáció Nyugat-Magyarországon jutott legkorábban diadalra. Több mint valószínű, hogy legelőször is a mesteremberek sorában hódított. Ez az oka annak, hogy míg Felső-Magyarország protestáns templomaiban a XVII. századból ránk maradt ötvösmunkák túlnyomó részben hazai mesterek alkotásai, Nyugat-Magyarországon az evangélikus templomok kincstára szinte merőben német ötvösmunkákból áll. Ilyen a soproni evangélikus templom kincstára is, amelynek jelesebb emlékeit ehelyütt ismertetni iparművészetünk története szempontjából már csak azért sem lehet közömbös vállalkozás, mert szinte kizárólag augsburgi munkák s az augsburgi ötvösség a mi mestereinkre a XVII. században ugyancsak nagy hatással volt.

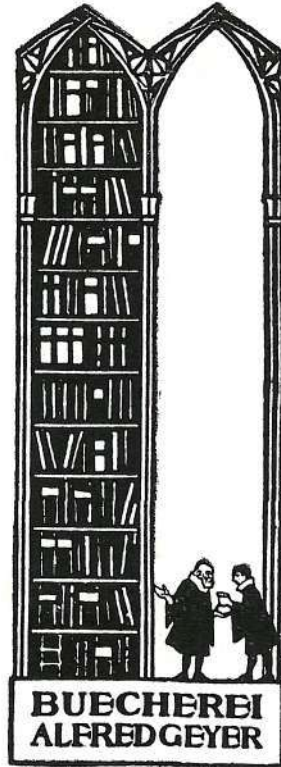
A soproni evangélikus templom kincstárának történetére vonatkozólag általánosságban a következőket állapíthatjuk meg. 1676-ban a soproni evangélikusoknak az ottani Schubert-házban két évvel előbb berendezett templomát tűzvész pusztította el, amelyben az akkori kincstár is elenyészett; a most is meglevő kincsek zöme ilyenformán az 1676. év utáni időkből való s a templom levéltárában fennmaradt iratok csaknem valamennyi eredetéről kimerítő fölvilágosítást nyújtanak. Ez iratok sorában különösen három leltár nevezetes. Az egyik 1676-ból (Fasc. I. No. 92), a másik 1729-ből s a harmadik 1745-ből (Fasc. V. No. 143a). Van még a leltárban egy »Extrabuch« című pergamentbe kötött arany-metszésű könyv, amely a tűzvész után újjáépült templom és berendezése javára tett adományokat foglalja magában.

A leltárakban felsorolt s napjainkig fennmaradt ötvösmunkák sorában a legértékesebb a vert művű ezüst keresztelő-tál 1676-ból. E pompás munkát Gállffy Ádám, Aulae Familiarius Leopoldi I., ajándékozta a templomnak, amit a legrégebb leltáron kívül a Gállffy által sajátkezűleg írt s a Fasc. I. No 7. alatt őrzött adománylevel is bizonyít, mely 1676 augusztus 25-én kelt.

A keresztelő-tál kerek s átmérője 53 cm, amiből kiálló keretere 9·5 cm. esik. A tál mélysége 5 cm., súlya a leltár szerint 10 bécsi márka és 4 lat, vagyis 2 kilo és 870 gramm. Mint említettük, a tál vert művű s feneke népes csoportozattal Krisztus keresztelését ábrázolja festői felfogással készült domborműben, a barokk művészet szellemében. A mondat-szalagon, amelyet a felhős háttér jobb sarkából előre törő angyal tart, a következő felíratot olvashatjuk: »Diss ist mein lieber Sohn an dem ich wohlgefallen hab«. A főképet szegélyező mondat-szalagok vésett feliratai a következők:

»Essey denn dass iemandgeboren werde auss dem Wasser und Geist. Joh. 3 Cap. — Aber Ihr seydt abgewaschen, Ihr seydt geheiligt, Ihr seydt gerecht worden I. Corinther 5. V. 11. — Dan wie Viel Ewer Getaufft sind, die haben Christum angezogen. Galatt. 3. V. 25. — Durch das Bad der Wiedergeburt und erneuerung des H. Geistes. Thit. 3. V. 5.

A tál keretét szintén vert művű s kartusba foglalt négy apró dombormű díszíti s ezek között kétfelől gyümölcsgereszdekkel egy-egy eleven mozdulatú angyalt látunk. Az apró domborművek közül a felső Krisztust ábrázolja, amint a kisdedeket megáldja, a többi három egy-egy keresztelő jelenetet a Bibliából. A felső dombormű felett kétfelől látjuk az ötvösmunka kettős bélyegét beverve. Az egyik ovális alapon az I. B. betűket, a mester monogramját mutatja, a másik az augsburgi hitelesítő bélyeg az általánosan ismert pinia tobozt ábrázolja.

42. FRITZ H. NÉMET. EHMKE.

A »Monatsblatt des Altertums Vereines in Wien« 1886. évfolyamának 12. számában a mesterjegyet Johan Esdias Besmann-nak tulajdonítja. Ez a mester azonban csak 1757-ben született s így a soproni keresztelő tál nem lehet az ő műve. Dirz dr., Augsburg tudós levéltárosának szíves közlése szerint, a soproni

tál készítésének korában a következő J. B. monogrammos ötvösök éltek e városban: Jakob Bachman † 1678, egy hasonló nevű ötvös † 1709, Johann Beckhardt † 1707, Johann Belz † 1692, Jakob Blank † 1680, Julianus Börman † 1694. A felsorolt mesterek közül egy sem tartozik Augsburg e korbéli híres s

a mai gyűjtőktől első sorban keresett mesterei közé; de bármelyik készítette is a soproni keresztelő tálat, e munkájánál fogva bizvást kora legjelesebb ötvöseik közé sorozható.

A keresztelőtálnál nem kevésbé értékes munka a soproni evangélikusok Úrvacsorakelyhe, amelyet az egyház legrégebbi leltára 1695. évi függelékének bizonyosságszerint szintén Gállffy Ádám ajánlkozott a templomnak. A 26,4 cm magas, dúsan aranyozott ezüst kelyhet szinte túltengő bőséggel féldrágakövek s ezek keretében rézlemezre zománcal festett képek díszítik. — A kuppán levő három kép két-két passzió jelenvényeket tartó és az edényhez forrasztott áttört és vert művű növényindán lebegő angyal között az utolsó vacsorát, a lábmosást és Krisztust az olajfák hegyén ábrázolja. — A kehely körtealakú gombját szivalakú lemezekben a következő zománcosfestésű képek díszítik: a keresztre feszítés, levétel a kereszt-

43. EMIL DOEPLER J.

NÉMET.

fáról s Krisztus sírjátétele. Eképek közeit fönnegy-egy kerubfej, lenn zománcfestésű virágok töltik ki. A kehely hat talpán karélyos ugyanannyi ovális kép Krisztus elfogatását, Krisztust Píátus előtt, az ostorozást, a töviskoronázást, a kereszthordozást és a keresztfeszítést ábrázolja. A képek alatt zománcos festonok húzódnak végig, közeikben fél-drágakövekből összerótt bordák nyúlnak föl a szár gombjáig s ezek közeit a képek fölött ismét a kuppán levőkhöz hasonló áttört művű, vert és vésett ezüst virágindák töltik ki. A kelyhünket díszítő fél-drágakövek, ametisztek s szórványosan türkiszek, amelyek színével szemben az élénk tónusú zománcos képeken az ibolya, a kék és vörös uralkodik. A zománcos képek rajza nem vall elsőrangú mesterre, egészben véve azonban a kehely hatása főleg színeinél fogva pompás. Bélyeget e több ízben megújított emléken nem találunk, de valószínű, hogy itt is augsburgi vagy Augsburg hatása alatt készült bécsi munkával van dolgunk, aminővel Felső-Magyarországon is sűrűn találkozunk s aminőhöz

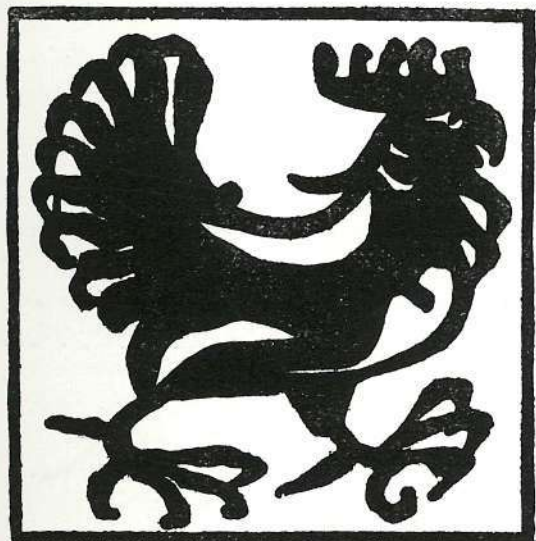
45. H. SUNDSTRÖM. SVÉD.

hasonló ötvösmunkák tették nálunk a XVIII. században híressé Szilassy János löcsei ötvösmestert, aki azonban, bár medaillon-képein Augsburg hatása alatt áll, annak a XVII. századbeli magyar ötvösiskolának hagyományain nőtt naggyá, amelynek kedvenc díszítőteknikája erdélyi zománc néven ismeretes.

Van még a soproni evangélikus egyháznak két szép, vert művű augsburgi ezüst kelyhe, mely, úgy látszik, egyazon mestertől való. Az egyiket a leltár szerint tizennégy bécsi kereskedősegéd 1674-ben ajándékozta a templomnak s ez 26,8 cm. magas és kuppáján kerubfejek közt passzió jelvényekkel s talpán erősen kidomborodó levélindák közt Krisztust az olajfák hegyén, az utolsó vacsorát s Krisztus feltámadását ábrázoló vert művű medaillonokkal ékes. Az augsburgi bélyeg mellett a mester jegye elmosódott, a másik kelyhen azonban megvan s ezt a monogrammot mutatja: L * B. A feljebb idézett bécsi folyóirat e bélyeg alapján a kelyhet Ludwig Biller junior híres augsburgi ötvösnek tulajdonítja, aki azonban 1690—1746 között élt. Inkább valószínű, hogy itt az idősebb Ludwig Biller művével van dolgunk, aki 1732-ben halt meg s akinek eddig ismert mesterjegyeiben nem ugyan a betűk között, de ezek fölött szintén csillag látható. A kronológiai szempontok is emellett szólnak. A kehely talpán ugyanis ez a felirat: »Zum Evangelischen Bethaus in Oedenburg ist dieser Kelch von Georg Wirth Handelsmann in Wien zu einem Gedechtniss Verehrt worden 1686.«

EX-BIBLIOTECA

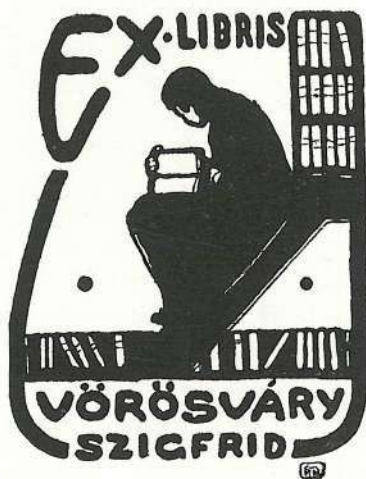
VICTOR · OLIVA

44. VICTOR OLIVA.

SPANYOL.

Maga a kehely 27,5 cm magas s kuppája áttört művű vert kosarán három passziójelvényeket tartó angyalt látunk, gombját kerubfejek, talpát ismét vert művű pompás virágindák között passziójelvényes lebegő angyalok díszítik. Ehhez a kehelyhez tartozik egy átmérőjében

46. MOSONYI H.

MAGYAR.

túlnyomó részben újabb munkák. Csak kettő mutat régibb eredetre az eddig ismertetett kelyheknél is. Az egyik kuppájának peremén ez a fölirat: »Rosina v. Gosztony Ao 1826 zum And(enken)«, de maga a 15 cm magas vert ezüst kehely a XVII. századból való s alighanem német mintára készült hazai munka. A másik kis kehely 13 cm magas XVI. századbeli emlék. Kuppájának kosara vert művű, gombja érdekes tagozásánál fogva nevezetes; karélyos talpát oldallapjai alján kék zománcos rozetták díszítik. Formájánál és díszítésénél fogva egyaránt érdekes a soproni evangélikusok ciboriuma, amely már az 1676. évi leltárban is szerepel. Az aranyozott ezüst ciborium, helyesebben fedeles úrvacsora-tál alakja nyomott s fedelén féldrágakövek koszorújába foglalva három vert művű ovális dombormű díszíti, amely az utolsó vacsorát, Krisztust az olajfák hegyén s a Kálváriát ábrázolja. Ez ötvösmunkán az augsburgi bélyeg háromszor szerepel s emellett egy cimerpajzsba foglalt mesterjegy, mely horgonyt ábrázol. Talán a híres augsburgi Iohan Andreas Thelot jegye ez, aki 1654-ben

18,8 cm hosszú paténa, amelynek 5,6 cm széles szegélyét a kehely talpáéhoz hasonló virág és gyümölcs-ékitmények díszítik s melynek hátsó lapján ez a fölirat: »Georg Wirth von Wien 1686.«

A soproni evangélikus templom kisebb kelyhei

született, 1737-ig élt, igen sokoldalú mester volt s főleg pompásan vert domborművekkel díszített tálakat készített. A soproni úrvacsora-szerelvényekhez még három ezüst kancsó tartozik. Ezek egyike síma s a leltár szerint még 1641-ből való, bélyege nincs. A másik Vetterné ajándéka 1652-ből s ez 20 cm magas. Felfelé vékonyodó hengeres palástját vésett kettős címer díszíti. Fedelébe Keresztély szász választó aranyozott ezüst medaillonját foglalták, amely felirata szerint halálának emlékére készült. A kancsó fenekébe három bélyeget vertek, az egyik G, a másik jobbfelé forduló ágaskodó oroszánt, a harmadik H. Z. monogrammot mutat. Jóval díszesebb a harmadik ezüst kancsó, melyet 1678-ban Löllhöffel János, Eggenberg hercegnő udvarmestere ajándékozott a soproni egyháznak. Magassága 28,4 cm. A palástját díszítő vert művű arabeszek közé három zsoldos katona alakja fonódik; az egyik puskát, a másik lándzsát tart vállán, a harmadik flótát szájánál. A kancsó fedelébe itt is aranyozott ezüst érmet foglaltak, amely 4,2 cm átmérőjű s mellső lapján Krisztust ábrázolja Jákob kútjánál, ezzel a körirattal: »Joh.4. Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque huc haurire veniam«. Az érem hátsó lapja Krisztust a háborgó tengeren ábrázolja ezzel a körirattal: »Math.14. Salva nos domine

perimus, parum fideles quid dubitatis.« Augsburgi bélyege mellett a mesterjegy e kancsón házat ábrázol. Hasonló ehhez Peter Baumann mester jegye, aki főleg fedeles kancsók készítésével foglalkozott, de még a XVI. században fejtette ki java működését. Annyi bizonyos, hogy a kancsó a leg-

47. CONRÁD GYULA. MAGYAR.

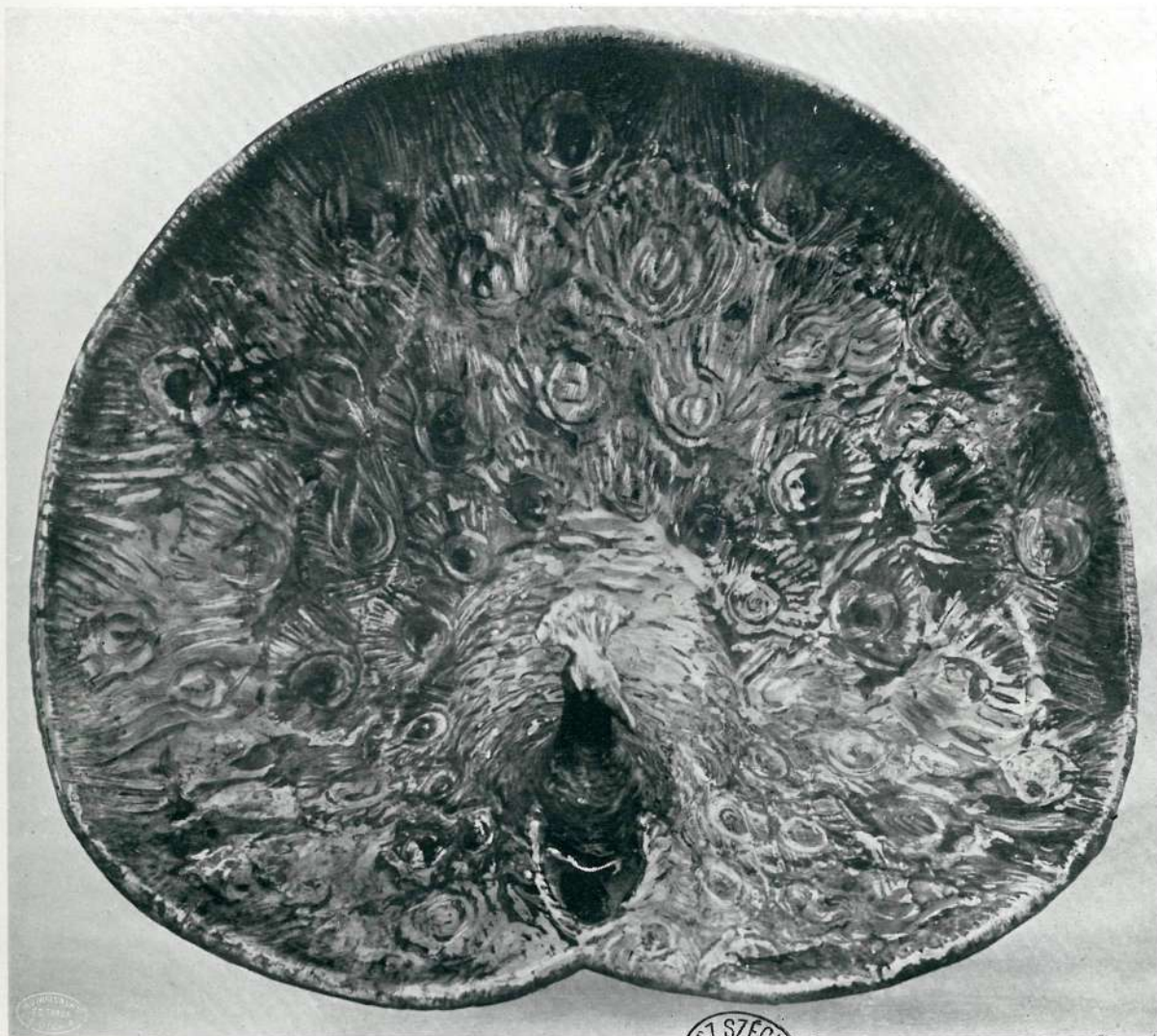
48.

48., 49. MAJOLIKA FEJ
ÉS TÁL.
LERCHE, NORVÉG MŰVÉSZ
AJÁNDÉKA AZ
ORSZ. IPARMŰVÉSZETI
MŰZEMNAK.

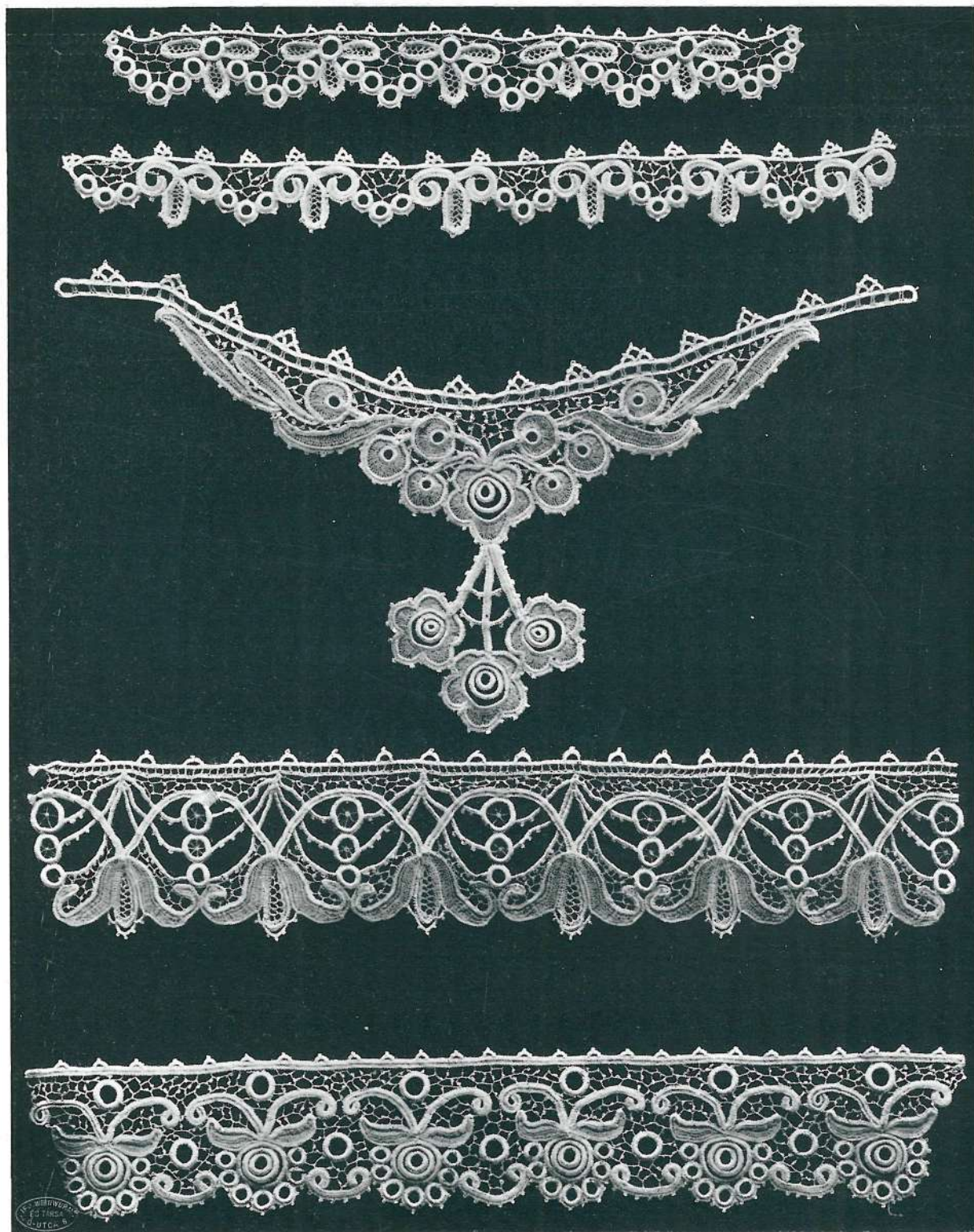

TÊTE DE JEUNE FILLE
ET PLAT EN
FAIENCE DE
M. LERCHE, ARTISTE
NORVÉGIEN.

49.

50.

50. CSETNEKI HORGOLT CSIPKÉK.
DENTELLES TRAVAILLÉES AU CROCHET DE CSETNEK.

51.

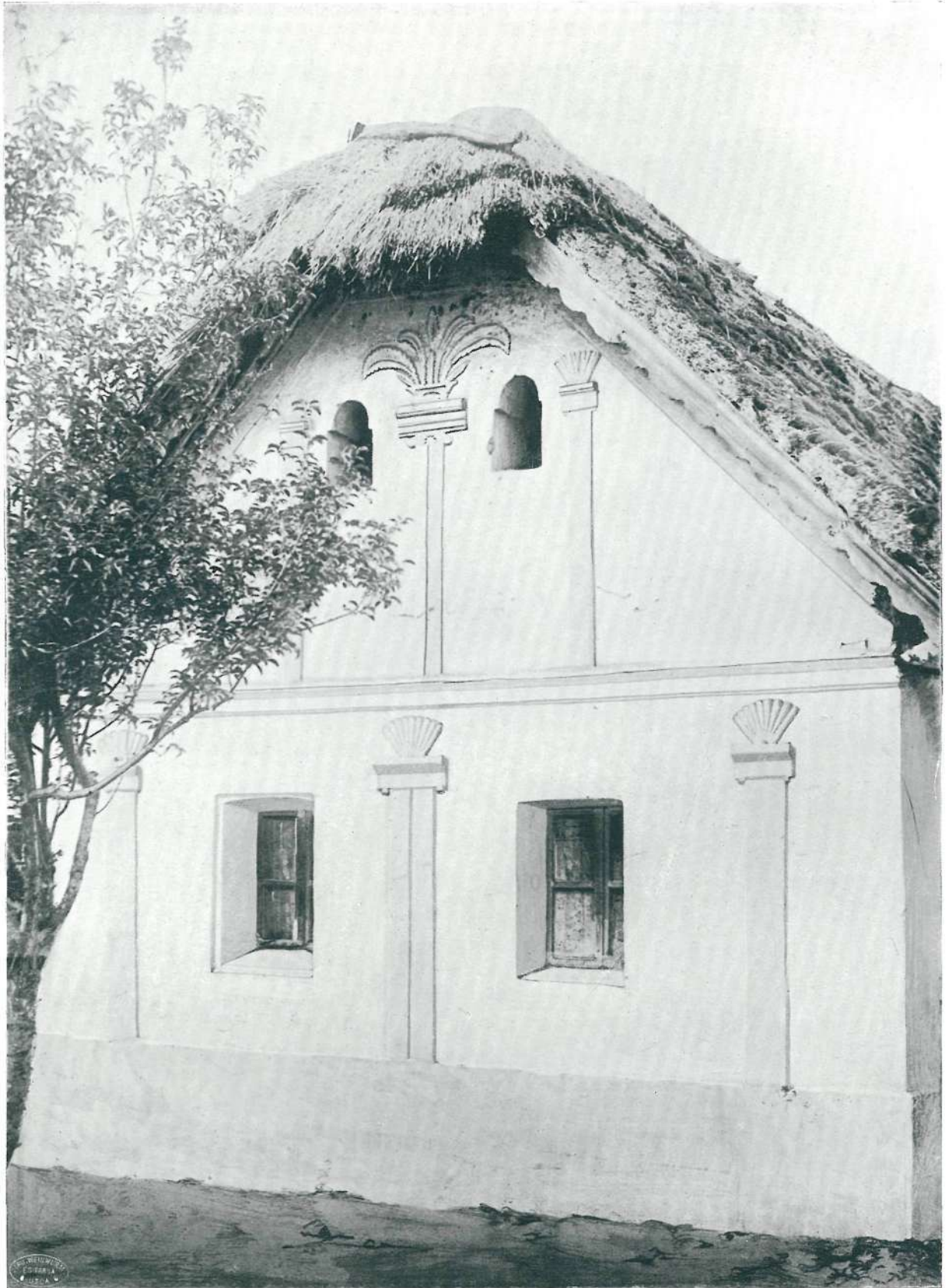

51. CSETNEKI HORGOLT CSIPKÉK.
DENTELLES TRAVAILLÉES AU CROCHET DE CSETNEK.

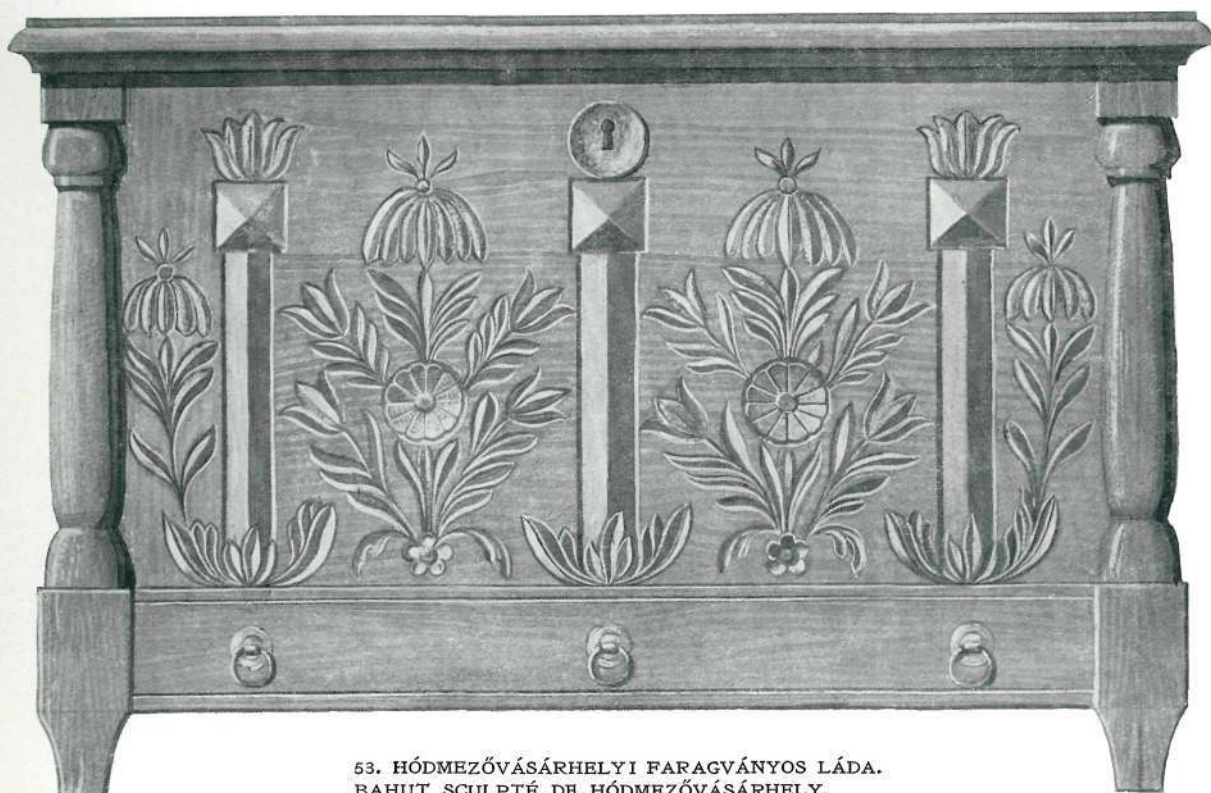
52.

52. SAJÓNÉMETI HÁZ.
MAISON DE CULTIVATEUR À SAJÓNÉMET.

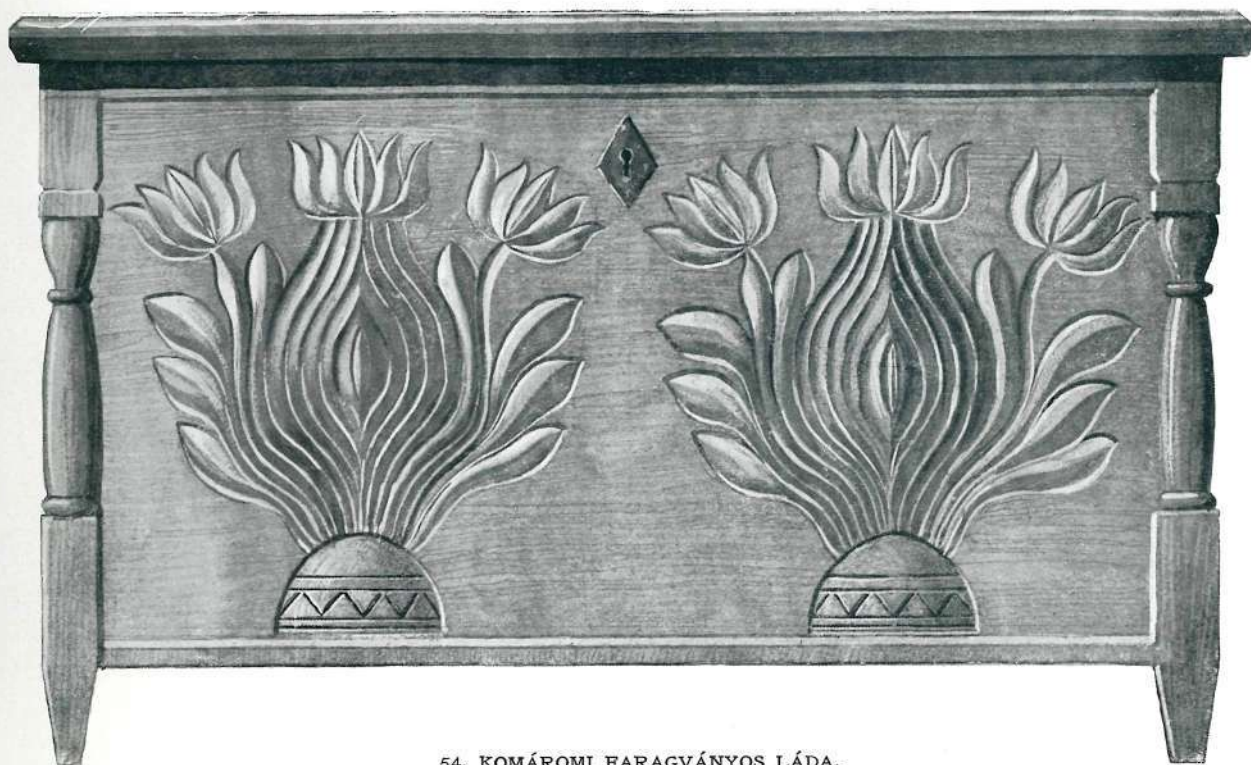
SZEMELVÉNY GRÓH I. MAGYAR DÍSZÍTÉSEK CIMŰ SAJTÓ ALATT LEVŐ MUNKÁJÁBÓL.

53.

53. HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI FARAGVÁNYOS LÁDA.
BAHUT SCULPTÉ DE HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

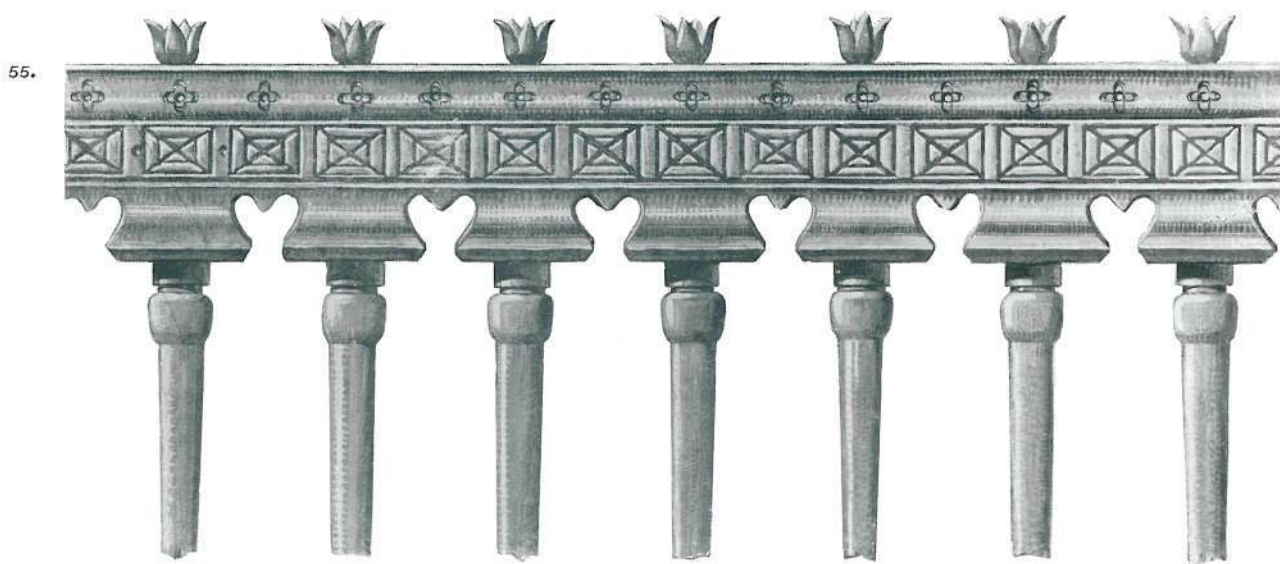
54.

54. KOMÁROMI FARAGVÁNYOS LÁDA.
BAHUT SCULPTÉ DE KOMÁROM.

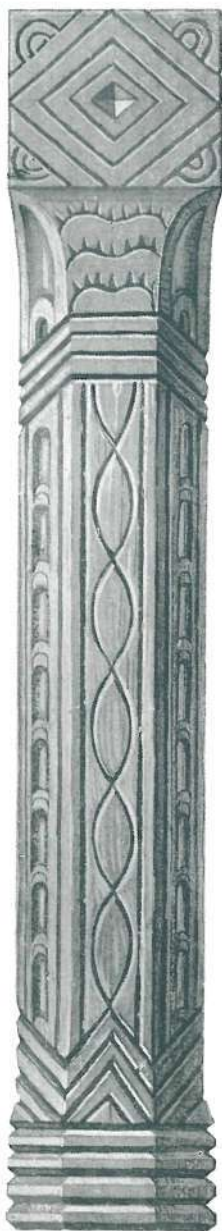
SZEMELVÉNYEK GRÓH I. MAGYAR DÍSZÍTÉSEK C. SAJTÓ ALATT LEVŐ MŰVÉBŐL.

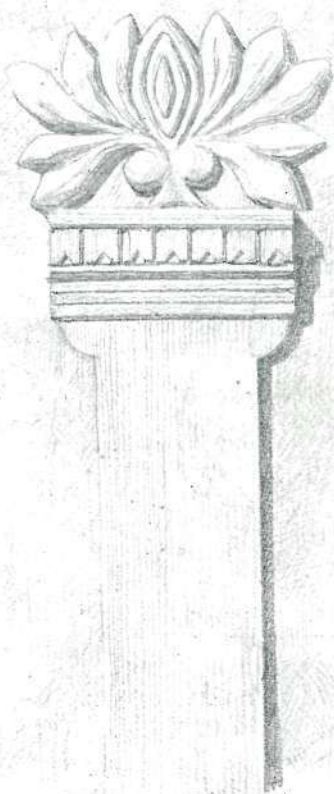
56.

55., 56. JÁNOSI
FARAGOTT GEREBLYE
FOGAZATÁNAK ÉS
NYELÉNEK RÉSZLETEI.

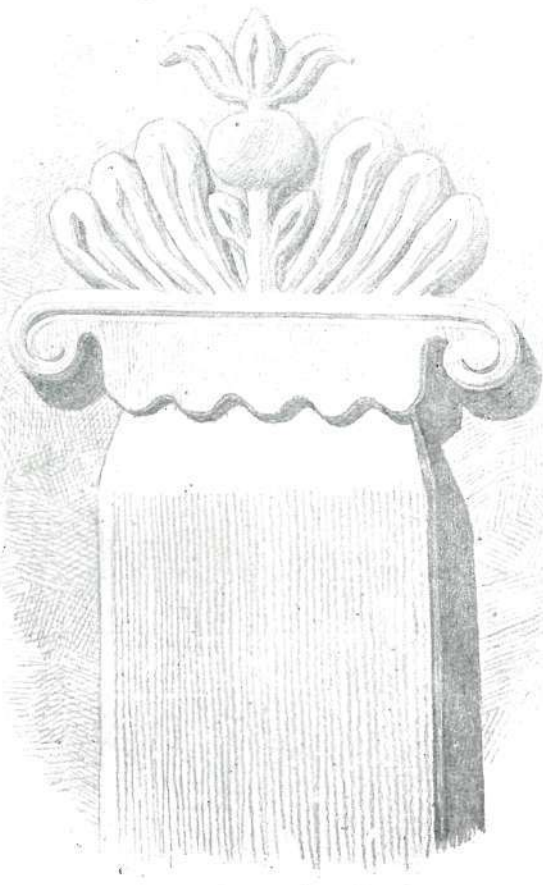
DÉTAILS DE RÂTEAU
SCULPTÉ DE JÁNOSI.

57.

57. SZÖGLIGETI HÁZ DÍSZÍTÉSE.
CHAPITEAU DE PILASTRE DE SZÖGLIGET.

58.

58. HÉTH-I HÁZ PÁLMÁJA.
CHAPITEAU DE PILASTRE DE HÉTH.

59.

60.

OETZELBERGER ISTVÁN
ÉS SCHUSZLIK DEZSÓ
FELVÉTELEI

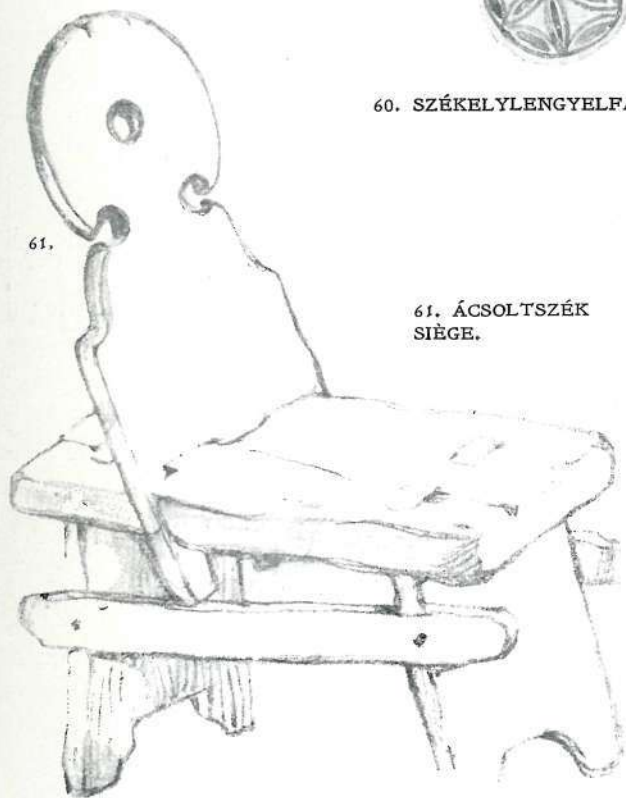
59., 60. GUZSALY
ÉS SÚLYOK.
BOUT DE QUENOUILLE
ET BATTOIR.

62. KÖRÖSFŐI FEJFA.
COLONNE FUNÉRAIRE
EN BOIS.

62.

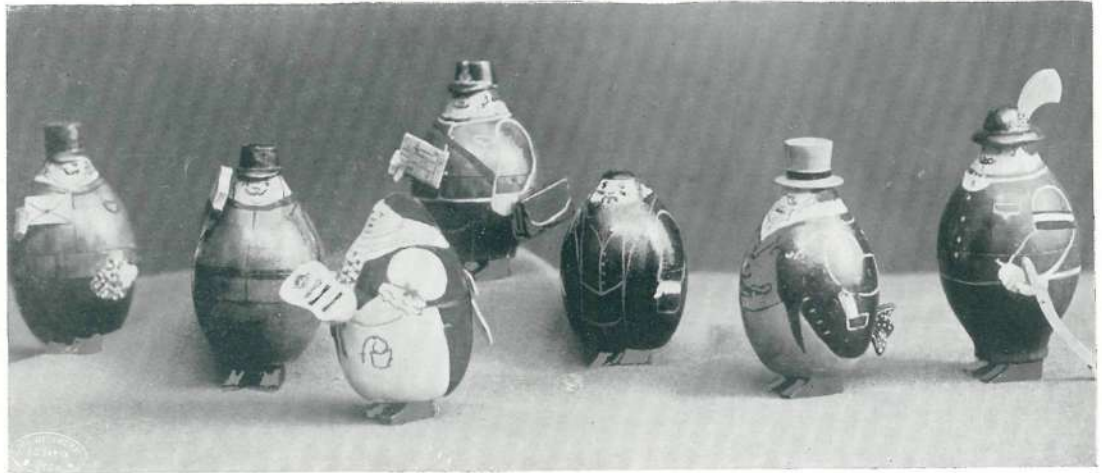
60. SZÉKELYLENGYELFALVA

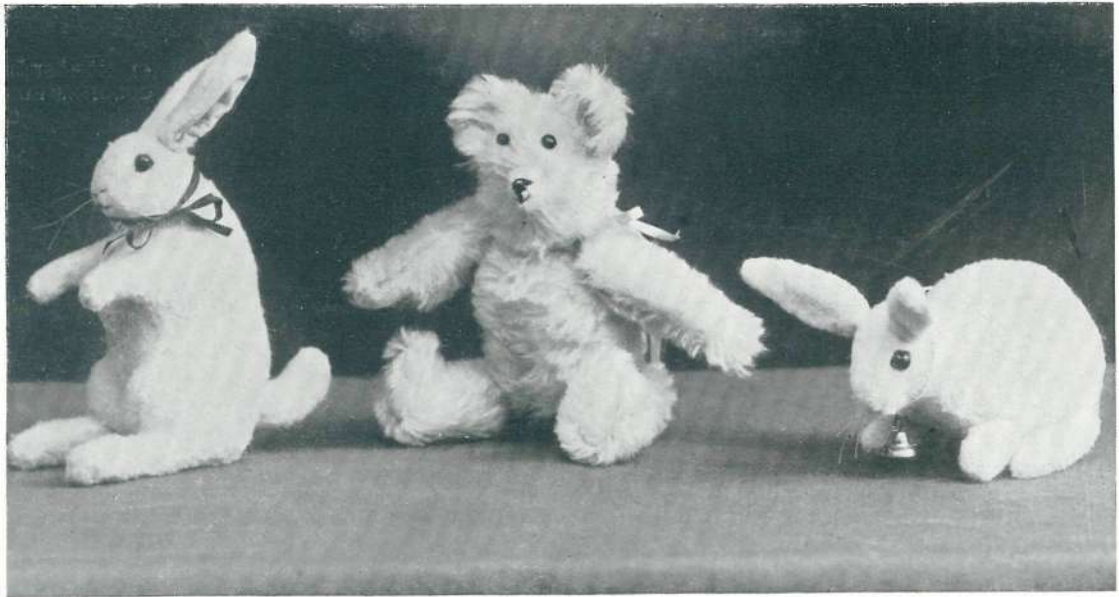
61.

61. ÁCSOLTSZÉK
SIÉGE.

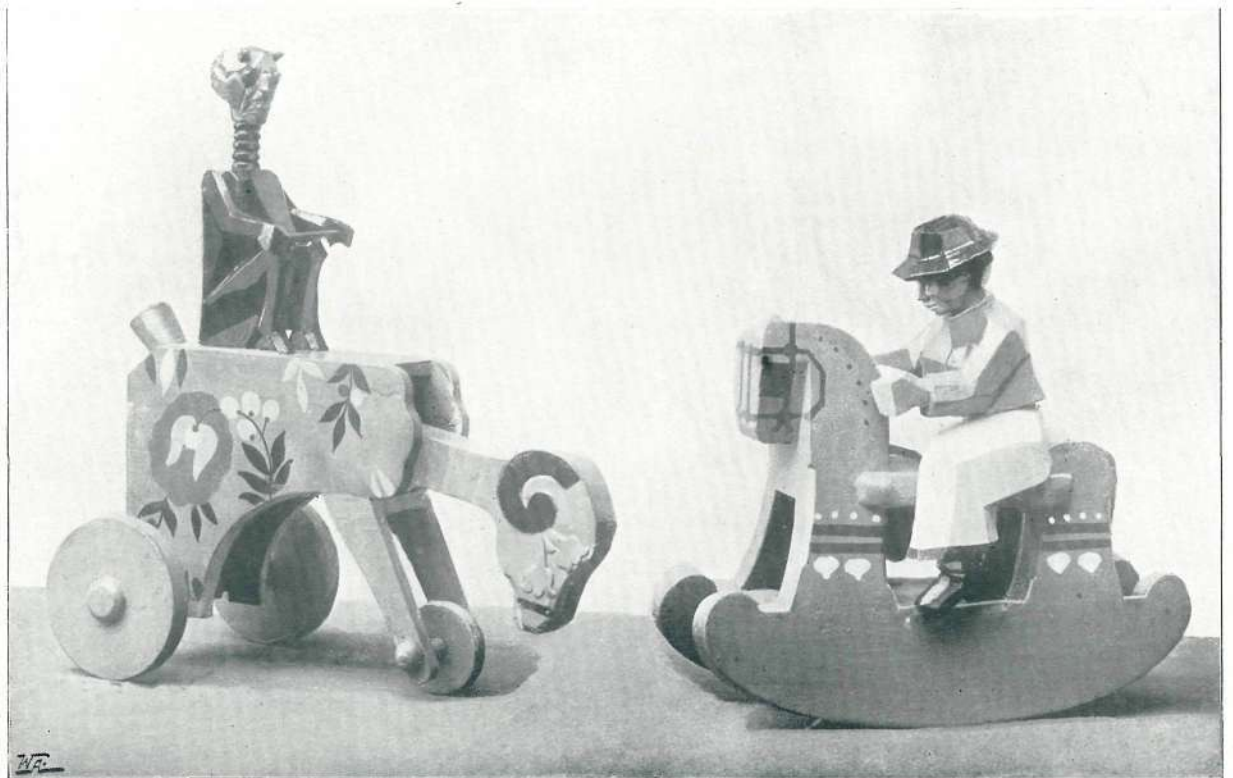

MURAI
STEFÁNIA.

64.

MURAI
STEFÁNIA.

65.

VESZELY
VILMOS.

először ismertetett keresztelő-tálhoz hasonlóan a soproni evangélikus egyház kincsei sorában a legértékesebbek egyike. A soproni evangélikus templom szerelményei sorában figyelemre méltók még azok az eredetileg profán célú ötvösmunkák, amelyek nemrégiben Eckel Ágost hagyományából kerültek az egyház birtokába. Van ezek sorában két XVII. századbéli ezüst kanál, egy vert művű ezüst csésze, Rosina v. Gosztony Ao 1826. felíráttal, továbbá egy ezüst pohár pompás vert művű akantusz lombokkal díszítve. E XVII. századbéli munka 7·9 cm magas s fenekén egykori tulajdonosainak kezdőbetűin kívül, két szivalakú bélyeg látható; az egyik a W, a másik a H betűt foglalja magában. Talán boroszlói ötvös munkája. Az Eckel-féle hagyatékkal került a soproni evangélikus egyház tulajdonába az az érem is, amelynek képünkön mindkét oldalát mutatjuk be s amelyet ezüsből öntöttek. Az érem Eleonora főhercegnő s Lothringeni Károly

emlékére 1688-ban készült, átmérője 7·3 cm vastagsága 3·5 mm. s pompás cízellálásánál fogva is kiváló alkotás. A Sopronnal szomszédos Huszt és Megyes evangélikus templomaiban szintén vannak érdekes ötvösmunkák. Ezekből kettős képünkön egy-egy poncolt díszítésű kelyhet mutatunk be. A kisebbik a huszti, kuppája szegélyén vésett arabeszkkel ékes és 12·6 cm magas. A másik a megyeri, talpán vert művű, kuppája szegélyén vésett díszítésű s a rajta látható évszám szerint 1619-ből való. Figyelmet érdemel még a huszti ev. egyház tulajdonában két ezüst talpas pohár, amelyet ma úrvacsora-kehelynek használnak. Az egyik 16·1 cm magas s vert művű arabeszkkel van díszítve, a másik 24·6 cm. magas, változatosabb formájú s szalagfonadékot ábrázoló ékítményei vésettek. Bélyeg és mesterjegy a legutóbb felsorolt négy kehely egyikén sincs s azért német minták után, de alighanem nálunk készültek.

CSETNEKI CSIPKE.

IRTA: SZMIK ANTAL.

AZ IGAZ CSIPKE BARÁTAI élénk érdeklődéssel kísérik azon már évek előtt csaknem minden országban életre kelt mozgalmat, mely a rohamosan tért hódító gyári csipkével szemben a valódi csipkét kívánja új virágzásra fejleszteni. Ezen úgy közgazdasági, mint iparművészeti szempontból nagy jelentőséggel bíró kezdeményezés a legtöbb országban már is nevezetes sikerekre hivatkozhatik. Úgy az állam, mint a társadalom egyesült erővel törekednek a sok százados fényes múlttal dicsekvő igaz csipkét modern szellemben és művészies irányban új életre kelteni s az iparművészetben öt méltán megillető előkelő pozíciójában megtartani. E tekintetben, azt hisszük, elég a szomszédunkra, Ausztriára hivatkoznunk, hol a bécsi csipkeiskola új irányzata, művészi tervezetei és alkotásai a széles világon mindenütt osztatlan elismerést és dicséretet arattak.

Nálunk a szoros értelemben vett csipke-renaissance-ról csakis a vert csipkékre vonatkozólag lehetne szó, mert, mint tudjuk, hazánkban azelőtt varrott csipke egyáltalában nem készült, a horgolt csipke pedig alig, bár leány-iskoláinkban a horgolást tanítják, a szerény kezdet keretein túl méltatásra és művelésre alig talált.

A magyar vert csipke azonban tiszteletre méltó multra tekinthet vissza, mert ennek készítését már századok előtt nemcsak háziiparilag, de rendes mesterség gyanánt, céhtestületben gyakorolták. A felsőmagyarországi városok levéltárai és a céh-könyvek sok érdekes adata bizonyítja, miszerint a magyar csipkeverők a zsinórosok-, paszomántosok- és gombkötőkkel egy céhet alkottak s készítményeik, arany és ezüst vert csipkéik, csipkefejkötőik messze földön híresek, kedveltek és keresettek voltak.